

LBRIS

We know
books

Bogdan Ghiu
Opera poetică

Prefață
de ION BOGDAN LEFTER

Editura Paralela 45

Prefață. *Metapoetul: între scriitură și viață* de Ion Bogdan Lefter / 5

Scrișters: Punerii la încercare sau Post-Scriptum: formula

(Notă asupra unei ediții) / 33

Extrase din Manual / 41

36 // 42 de caligrame ajutătoare / 53

Manualul autorului / 71

Întoarceri la locul faptei poetice.

Lecții și exerciții (rînduri lipsă) / 105

Poemul cu latura de 1 metru / 117

Arta consumului / 155

Arhipelagos / 187

Pantaloni și cămașă / 241

Manualul autorului / 293

(Poemul din carton) Urme de distrugere pe Marte / 299

Eclipsa Crima (plătim vizibilul) / 345

Pe unde să între jaguarul (pentru un viitor) / 355

Notă biobibliografică / 393

Referințe critice / 401

Metapoetul: între scriitură și viață

Republicîndu-și **Opera poetică** integrală, Bogdan Ghiu propune, într-un enunț tipic pentru jongleria de idei și de cuvinte pe care o practică și în versuri, dar mai ales în eseistica sa, ipoteza de lectură a unei „cărți noi”, căci orice editare, fie ea și o reluare, se adaugă ansamblului: „«Opera» într-o carte nu este decît o carte dintr-o operă”.

Propoziția apare în inteligentele, interesantele, intens teoretizantele și nu mai puțin autoironicele pagini introductive ale autorului, așezate sub un titlu multiplu: **Scris șters: puneri la încercare sau Post-Scriptum: Formula (Notă asupra unei ediții)**. Cultivatorul de paradoxuri nu se dezmente: prima variantă de generic alătură oximoronic „scrisul” și „ștersul”, adică elaborarea șovăitoare a poeziei, cu pași înainte și înapoi, cu texte păstrate și cu altele eliminate, lăsate în urmă, inaccesibile, deși au făcut parte din munca de atelier. Plus ideea de „încercare” la care orice autor e pus, în dublu sens: frazare laborioasă, prin tatonare „eseistică” (cel de-al doilea gen predilect, eseul, asta însemnînd etimologic: fr. *essai* = încercare), dar și supunere la probe, la cazne, Bogdan Ghiu neputîndu-și publica poezia decît după repetate „încercări”, în condiții de cenzură și de acces dificil al scriitorilor tineri ai anilor 1980 către tipar.

A doua variantă de titlu începe cu alt joc semantic, de vreme ce deschiderea cărții e denumită **Post-scriptum** (nu fără rezon, căci, la apariția culegerii, e cel mai recent text, adăugat ansamblului înainte de publicare, compus pentru a-l însoți, deci scris după tot restul, deși e plasat în față, *pre-scriptum*!). Programul asumat de astă-dată, cel al **Formulei**, va fi explicat în paragraful secund: „Cartea de față expune – adică, pentru că nu o spune, ascunde – o operație, mai mult decît o operă: o formulă”. Autorul ne spune aici că important în poezia sa e procesul („operația”, nu „opera”), căutarea unei „formule”, de fapt – jucînd la rîndul meu termenii – formularea căutărilor sale reflexive, teoretice, conceptuale, mergînd

către filozofia limbajului. Accent apăsător asupra conținutului în detrimentul formei, deși tema constantă și obsedantă a lui Ghiu e – încă un paradox! – chiar limbajul poeziei.

Însă cheia așa-zicînd „regizorală” a noii reprezentării pe care o constituie **Opera poetică** ne-o oferă cel de-al treilea titlu al introducerii, așezat între paranteze, deci în același timp expus și ascuns (nu de tot!): **(Notă asupra unei ediții)**. Autorul va furniza în sprijin alte explicații subtil-ludice, prezentîndu-și culegerea drept „o ediție de ediții”, după care plusează: „Eu întotdeauna mi-am editat, nu doar publicat, scrisul, toate cărțile mele sînt ediții. [...] a scrie înseamnă (și) a te edita”, ceea ce ar însemna – păstrînd metafora înscenării – că fiecare „reprezentare”/ carte e „regizată” de autor, inclusiv asamblarea lor într-un unic scenariu de evoluție, la recapitulare. De altfel, mai publicase una în 2004, **Manualul autorului**, tot cu o introducere care problematiza situația. Bilanțul lui Bogdan Ghiu s-a îmbogățit între timp cu încă un volum și cu alte cîteva texte disparate, drept care, incluzîndu-le și pe ele, **Opera poetică** se înfățișează ca o „nouă” culegere integrală...

Înainte de a reparcurge traseul explorărilor lui Bogdan Ghiu, atît de intens preocupat de condiția poeziei – un paragraf despre condiția criticului în general și a comentatorului său în special. Citindu-i de-a lungul anilor și deceniilor pe autorii de versuri, ca și pe cei de proze sau piese de teatru, exegeții le urmăresc diversele „etape de creație” și acumulează astfel propriile lor glose, însoțind textul în continuă acumulare al „operelor” cu un metatext paralel. Criticii generației poetice din care Bogdan Ghiu face parte i-au tot recenzat pe reprezentanții ei de vîrf și i-au analizat din ce în ce mai atent, încît o nouă interpretare la republicarea „operelor complete”, de pildă chiar ale lui Ghiu, și anume ca „ediție de ediții”, poate genera un comentariu nou, dar mai firesc este să stimuleze procesul similar de reluare a celor vechi, regîndirea și asamblarea lor într-o „regie” actualizată. Accept – vasăzică – provocarea, ridic mînușa și încerc o „ediție” de metatexte! Am scris de mai multe ori despre poezia colegului meu de Cenaclu de Luni și de generație literară, încît „operația” (termenul de el folosit, citat adineaori) se impune. Întrucît nu i-am recenzat – totuși – fiecare apariție editorială, voi adăuga acum verigile lipsă, făcînd la tot pasul precizările necesare. Secvențele nedatate sînt scrise pentru această prefață.

Iată lista grupajelor și volumelor de poezie publicate de Bogdan Ghiu:

- **Extrase din „Manual”**, în volumul colectiv **Cinci** (Editura Litera, București, 1982);
- **46 caligrame ajutătoare**, în volumul colectiv **Nouă poeți** (Editura Cartea Românească, București, 1984);
- **Manualul autorului** (Editura Cartea Românească, București, 1989);
- **Poemul cu latura de un metru** (Editura Pontica, Constanța, 1996);
- **Arta consumului** (Asociația Scriitorilor din București/ Editura Cartea Românească, 1996);
- **Arhipelagos** (Editura Axa, Botoșani, 1997);
- **Pantaloni și cămașă** (Editura Pontica, Constanța, 2000);
- **Manualul autorului** [culegere] (Editura Cartea Românească, București, 1989);
- **(Poemul de carton) Urme de distrugere pe Marte** (Editura Cartea Românească, București, 2006);
- și, acum, **Opera poetică** [din nou, culegere] (Editura Paralela 45, Pitești, 2017).

Imagini de ansamblu

Lansat în anii '80, Bogdan Ghiu e unul dintre cei mai interesați poeți români ai ultimelor decenii, foarte personal, stăpînind peste un teritoriu al lui și numai al lui: metapoezia. Încă de la început, scria **Poem după Poem** (titlul pe-atunci predilect) pentru a obține efecte de profunzime, de surpriză, de mister din reflecția fulgurantă asupra textului, asupra limbajului, asupra poeziei. Au rămas memorabile cele trei versuri care spuneau atît: „Aș vrea să urlu/ și/ să port un titlu”. Sau: „Vai,/ nu pot continua (nici un pic)/ acest poem/ atît de minunat” (acesta fiind tot poemul!). Sau: „Punctul alb (care există deja)/ și punctul negru/ (pe care îl pun eu).” (**Două puncte**).

Se vedea – pe de altă parte – încă de atunci implicarea existențială în reflecția textuală, pasiunea, „visceralitatea”. Volumele ulterioare

au mers pe aceeași combinație, adâncind patetismul și „umanizînd” metadiscursul poetic. De la formula concentrării maxime, de tip haiku, autorul a deviat și spre mai ample extensii, mergînd pînă la secvențe de proză eseizantă, „hașurînd” pagina, căutînd sensuri în albul ei acoperit cu negre șire. Poate că vor fi existat dintotdeauna, însă au devenit în ultimele cărți mai vizibile, mai impresionante notele de vizionarism ale manierei, aerul grav, de poezie esențială. Exemplific doar cu două secvențe dintr-un poem apărut în **Arhipelagos**: „Scriu cu ultimele puteri –/ voi nu credeți./ Scriu cu ultimele puteri/ ale cuvintelor și ale lucrurilor./ (Cuvintele abia de mai/ înseamnă ceva, lucruri/ din ce în ce mai neputincioase.)/ Ultimele puteri ale lumii/ par a se consuma în aceste/ cuvinte./ [...]/ Nu am revelații. Am cuvinte./ Am avut și eu 26 de ani,/ am avut 19. cîndva aveam 13 ani/ și mă uitam des în oglindă,/ nu am visat nicicînd viitorul,/ nu m-am visat decît pe mine,/ cum stau azi, în locul/ cine știe cui/ și privesc prin trecut/ să văd cerul./ Nu am revelații. Am cuvinte./ Nu am revelații, am cuvinte./ Privesc în urmă și-mi văd amintirile/ crescîndu-mi din umeri – aripi/ în calea timpului./ Singura mea revelație e timpul ce vine./ Viitorul ce îmi aduce cuvinte./ Va urma”...

Bogdan Ghiu s-a făcut cunoscut abia după 1990 și ca eseist, gazetar cultural, om de opinie. A colaborat la mai multe reviste, a lucrat la un cotidian și în cîteva posturi de radio și de televiziune, devenind specialist în „critica mediatică” (dacă recunoaștem disciplina). A scris și eseuri mai ample de reflecție asupra comunicării și – în genere – asupra lumii postmoderne (globalizată, multiculturală ș.a.m.d., inclusiv „informațională” și „mediatică”, nu-i așa?!).

E obligatoriu de menționat și o altă dimensiune a personalității intelectuale a lui Bogdan Ghiu, care a audiat la începutul anilor '90, la Paris, cursuri ale lui Jacques Derrida, avansînd apoi în lecturi filozofice și socio-culturale din mari autori francezi ai secolului XX, de la Michel Foucault la Gilles Deleuze sau Pierre Bourdieu. Din ei și din alții a și tradus, însoțindu-le edițiile românești cu studii introductive. Eseurile lui Bogdan Ghiu asupra existenței contemporane, asupra comunicării, asupra imaginii au în subtext – vreau să spun – reflecția profundă a unui intelectual sofisticat, „deconstructivist” el însuși, nu doar ca „derridean”: este – a fost dintotdeauna – un

hiperlucid, un „autenticist” al abstracțiunilor, cu plăcerea speculației dezvoltate pas cu pas, prin reluarea și adâncirea fiecărui enunț, prin explorarea etimologiilor sau a seriilor sinonimice, prin detectarea nuanțelor infinitezimale ale conceptelor, imaginilor, textelor pe care le examinează.

(fragmente remixate din *Metapoetul*, apărut în *Ziua*, 5 august 2005, p. 12, reluat în **7 postmoderni: Nedelciu, Crăciun, Müller, Petculescu, Gogea, Danilov, Ghiu**, Editura Paralela 45, Pitești, 2010, p. 159-162)

Bogdan Ghiu. Poezie despre poezie și despre elementele ei componente, inventariate cu calm: versurile, cuvintele, punctuația, hîrtia albă ori scrisă. Absolutizare – în acest fel – a vechii tematici meta-textuale și concentrare asupra unei originale „monografii” a posibilităților și implicațiilor poeziei. Conexiune cu componența „textualistă” sau „textuantă” a prozei generației, argument pentru posibilitatea trecerii literaturii către un continuum textual, deasupra tradiționalelor granițe ale genurilor. Manieră aproape aforistică, fiecare poem (intitulat de obicei chiar **Poem**) rezolvînd în cîteva versuri o idee teoretică, plasticizînd-o și abandonînd-o apoi în pagină. Finețe a liniilor, explorare atentă a posibilităților de jonglerie lingvistică (omonimii, sinonimii, comutări de morfeme sau foneme etc.). Conceptualism textual, așadar, poezie limpede, la limita eseului.

(din *Flashback 1985. Începuturile „noii poezii”*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005, p. 161-162 [volum scris în 1984-1985 și predat spre publicare în 1985; apărut după 20 de ani, în 2005]; reluat în „**Generaționismul**” literar. **Concepte, istorie, mărturii**, Editura Paralela 45, Pitești, 2016, p. 214)

Bogdan Ghiu – nu numai unul dintre cei mai importanți scriitori ai literaturii noastre actuale, ci și un autor cu un profil foarte interesant, atipic, greu de „prins” într-o formulă. Poet, eseist, poet-eseist și eseist-poet, un intelectual critic pentru care asumarea lumii de azi – prin reflecție, prin limbaj – e indispensabilă, e un mod de a fi...

(din *Bogdan Ghiu: Poetul-eseist, eseistul-poet?*, în *ArtActMagazine*, revistă săptămînală on-line, nr. 54, 10 februarie 2010, http://www.artactmagazine.ro/bogdan_ghiu_despre_televizivune_despre_lume.html, reluat în **7 postmoderni...**, ed. cit., p. 174)

Către sfârșitul anilor 1970 și la începutul deceniului următor, când lăsa în urmă tatonările adolescenței și-și citea primele grupaje de versuri „adulte” în faimosul Cenaclu de Luni, Bogdan Ghiu era un poet laconic și un personaj aproape mut. Colegii de atunci și-l amintesc tăcînd cu obstinație la întîlnirile junilor literatori, totuși nu „absent”, de vreme ce urmărea cu atenție tot ce citeau și spuneau ceilalți, învîrtindu-și constant un smoc din barba neagră, același, așa cum călugării rostogolesc printre degete mătăniile (vezi și următorul pasaj: „Bogdan Ghiu era și el de partea mai tăcută a adunării, tot răsucind la smocul lui preferat din barbă și pufăind la țigări. Plasa din cînd în cînd cite o vorbă, se amuza din plin de glumele noastre, dar nu era încă în «apele lui teritoriale». Avea să se destindă după aceea și să capete mai multă siguranță de sine” – portret din **Pe cînd eram cinci și cu Tudor șase**, evocare în **Almanahul literar '90**, editat de Asociația Scriitorilor din București, 1989, p. 72-74, reluată în **Puzzle cu noul val. Addenda la falsul tratat de poezie Flashback 1985**, Editura Paralela 45, 2005, p. 123). Firește, nu era mut de tot: între prieteni, cu un partener de conversație sau în grupuri mici, devenea volubil, dădea replici în ritm alert, repezit, și-și marca intervențiile cu zîmbete de pișicher, cînd nu rîdea de-a dreptul, în hohote mucalite. În ședințele de cenaclu – însă – își citea în cîte o seară poemele foarte scurte și apoi nu mai scotea cu lunile nici un cuvînt.

Atare timiditate sau doar introvertire explică – presupun – de ce Bogdan Ghiu n-a reușit să publice în același ritm cu colegii săi de „val” literar. Înțelegînd că urmează asaltul unei tinere generații novatoare, nonconformiste și cosmopolite, regimul comunist a înăsprit la sfârșitul anilor '70 condițiile de debut în volum, instituind ca filtre obligatorii concursurile pe care editurile au primit dispoziția să le organizeze. Cu oarecari întîrzieri, ele au livrat cîteva serii de cîștigători, între care Traian T. Coșovei, Liviu Ioan Stoiciu, Matei Vișniec, Mircea Cărtărescu, Magdalena Ghica (Magda Cârnecki), Marta Petreu, Ion Mureșan, Alexandru Mușina și alții, publicați individual, după care a fost adăugat încă un prag de amîinare a altor debuturi, permise doar după apariția în volumele colective în care au început să fie incluși următorii laureați. Bogdan Ghiu semnase un ciclu de versuri în culegerea „lunedistă” **Cinci**, în 1982, alături de Romulus Bucur, Mariana Marin, Alexandru Mușina și de prefactorul său de acum, dar nu în urma unui concurs de debut, drept care,

UBDRIS | We know books

pentru a publica o carte proprie, a trebuit să se supună regulei și, selectat printre „învingători”, s-a trezit înghesuit, în 1984, într-un **Nouă poeți**, încă o dată cu doar un „grupaj”. N-a demobilizat, a perseverat, însă a reușit abia în vara lui 1989, cu câteva luni înainte de prăbușirea regimului, să-și vadă publicat, oricum trunchiat, **Manualul autorului**.

După 1990 – același portret, altă istorie. În continuare „om de echipă”, lăsându-i pe alții în rolurile de „vedete”, colegul nostru a ieșit totuși din rezervă, adăugându-și vocea la corul generației, în evenimentele și debaterile publice care s-au multiplicat fără opreliști, dar s-a manifestat din ce în ce mai spectaculos mai ales în scris, în noua presă culturală post-comunistă, ca jurnalist și eseist, teoretician nu doar literar, ci și al unor domenii precum mass media, artele vizuale sau arhitectura. Expresia feței și-a păstrat-o, doar barba scurtându-i-se (într-o vreme crescuse mult!), pe măsură ce-a albit, pînă la stadiul de chip rămas neras fără să fie limpede dacă din neglijență sau ca adjuvant cochet al părului cărunț, tuns „perie”. Devenit campion al prolificității, angrenat într-o multitudine de proiecte, călător prin străinătăți, își exploatează eficient febrilitatea înainte reprimată. I-o ghicești și atunci cînd, recăzut în cîte o pasă de tăcere, așezat în lateral, ascultîndu-i pe ceilalți, reacționează ca un mim, prin comentarii faciale nonverbale, și „pianotează” în căutarea smocului din barba mai lungă a juneței...

Pînă în 1989: doar poet, poate cu cîteva articole publicate sporadic, cu cîteva răspunsuri la anchete literare și „generaționiste” (consecrate – adică – „noului val” postmodern de atunci), Bogdan Ghiu se manifesta totuși, neștiut, și în limbaj eseistic. Le spunea sau le arăta prietenilor, colegilor și poate că va fi consemnat detaliul în vreun text publicat mai tîrziu: cititor fervent, bulimic, avea „mania” de a face comentarii pe marginile albe ale cărților, înconjurînd „oglinza paginii”, dreptunghiul vertical al rîndurilor tipărite, cu note de lectură „din mers”, „pe viu”, „hașurînd” hîrtia (cum spunea atunci într-unul dintre poemele lui „metatextuale”), glosînd, prelungind textele altora în reflecții proprii, disecînd, derivînd, dezvoltînd, schițînd idei, raționamente, proiecte. Trecerea după 1990 la eseismul „oficializat”, publicat, n-a fost o schimbare de macaz, ci o prelungire și o multiplicare a unei forme de expresie care-i însoțise dintotdeauna poezia, venind dinspre începuturile formației, dinspre felul său de a fi intelectual, citind și, simultan, scriind.

Conjuncturile: de influență *Tel-quel*-istă în anii '80, Bogdan Ghiu devine după căderea regimului comunist emul al lui Jacques Derrida, pe care îl audiază ca doctorand la Paris. Îl seduc și alți mari gânditori sociali francezi ai ultimelor decenii, de la Michel Foucault la Gilles Deleuze și Pierre Bourdieu. Conceptualizînd frenetic în descendența lor și eseizînd „deconstructivist”, el și-a constituit propria manieră eseistică, la care o contribuție importantă, decisivă a adus-o – firește – poetul.

(din *Bogdan Ghiu: Poetul-eseist, eseistul-poet?*, loc. cit., p. 169-170)

Extrasele și versiunile *Manualului*

Grupajul din **Cinci** poartă titlul **Extrase din „Manual”**, probă că exista deja proiectul unei cărți autoreflexive, carte-reper, carte-școală, tratat despre poezie în versuri. Într-o culegere colegială nu era loc decît pentru „excerpte”. Bogdan Ghiu le oferea, rămînînd în așteptarea momentului oportun pentru etalarea **Manualului** integral.

În conjunctura de epocă descrisă mai sus, momentul întîrzie să se sească și, într-o a doua etapă editorială, Ghiu e obligat din nou să „extragă”, iarăși în montaj „colectiv”, cel de **Nouă poeți**, lipsit – acesta – de omogenitate, cu unii autori compatibili, cu alții mai puțin (Gheorghe Iova și Romulus Brâncoveanu frecventau Cenaclul de Luni și – Iova – și Junimea, condus de Ovid S. Crohmălniceanu, în timp ce Ioan Morar făcea parte din aripa timișoreană a generației; Valentin Dumitrescu avea să devină critic teatral; ceilalți patru n-au făcut cariere notabile). „Extrasele” de acum poartă titlul **42 de caligrame ajutătoare**. Apollinaire inventase vocabula pentru transpunerea ideilor în concretețea grafică, vizuală a scriiturii – combinație pe care și Ghiu o caută: reflecția asupra limbajului într-un/ printr-un limbaj „obiectualizat”, tratat ca o realitate palpabilă. Textele fiind „ajutătoare” ca la clasă, asemeni celor dintr-un manual – sau, pentru a doua oară, **din „Manual”**. 36 dintre ele se adaugă celor 24 din **Cinci** (6 sînt reluate).

Totalul de 60 de texte, marea majoritate foarte scurte, nu epuizează proiectul. Încă o tranșă de 59 de poeme – „o treime” din proiect, consemnează introducerea la **Opera poetică** – apare în placheta în sfîrșit individuală și cu titlul recuperat, **Manualul autorului**, în 1989.

IBDIS | We know books

Parte dintre „resturile rămase pe dinafară” (conform aceleiași introduceri), în număr de 39 de piese, vor intra în **Poemul cu latura de 1 metru**, din 1996.

Și vor mai rămîne de valorificat editorial 23, recuperate în secțiunea **Întoarceri la locul faptei poetice. Lecții și exerciții (rînduri lipsă)** din cel de-al doilea **Manual al autorului**, din 2004, primă culegere a „operei complete”.

Interesant e faptul că autorul nu și-a mai publicat niciodată proiectul reasamblat, preferînd să-și asume atare istorie de fragmentări impuse, reluată în 2004 și în 2017, acum cu indicarea modificărilor strategice operate în 1989 în editură. Așa cum îl gîndise și-l scrisese pînă-n 1982, cînd îl menționează în **Cinci**, sau cum îl va fi elaborat în continuare de-a lungul anilor '80, **Manualul autorului** rămîne inaccesibil altfel decît pe porțiuni, utopie a unei cărți-școală de metapoezie, proiect – deci – cu contururi fracturate, reeditat cu mici variațiuni, deci în versiuni măcar minimal-diferite, cu geometrie variabilă. O mare carte „ruptă-n bucăți” și păstrată așa, cu mesajul autoreflexiv la vedere, perfect conservat, dar și ca *memento* al unui destin public ingrât, „impus de istorie” (cum tot în introducerea la **Opera poetică** autorul spune)...

Grupajul din *Cinci*

Bogdan Ghiu a publicat douăzeci și patru de poezii în volumul colectiv **Cinci** (Editura Litera, 1982, p. 24-41). Grupajul e destul de amplu pentru a schița profilul unui poet.

Primul său pas e un **Prolog în carte**: „Nu știi cui seamănă aceste rînduri./ dar uite că iar vin să se întindă,/ să se așeze, să stea,/ s-adoarmă și să se arate/ cu burțile lăsate, cu gurile căscate./ Transparența și înălțimea le-au obosit –/ prea multe lucruri au fost văzute prin ele/ și folosite./ Au venit să se așeze pe foaia albă și tare/ și să inducă lumea în eroare.” Poemul dezvoltă polaritatea dintre un *eu* care își afirmă în primul vers puterile limitate („Nu știi...”) și disponibilitățile „malefice” ale „rîndurilor” personificate. Textul poetic are, vasăzică, după Bogdan Ghiu, forțe proprii și e în stare să ia singur decizii, să urmărească un scop propriu („să inducă lumea în eroare” ...).

Tema astfel anunțată e tema poeziei înseși: Bogdan Ghiu va scrie perseverent *despre* poezie și elementele ei componente, urmărind rînd pe rînd forțele versurilor, ale punctuației, ale hîrtiei albe ori scrise. Temă cu deja bogată tradiție în secolul nostru (dacă nu cumva mergem să căutăm mai în urmă – înspre Homer, de pildă!). Poetul nostru a avut ideea s-o absolutizeze și să excludă orice alte posibile deschideri. Baricadat în interiorul unicei teme, a rămas să scrie metapoezie pură și explicită, „monografie” a posibilităților și implicațiilor strict textuale ale poeziei. Se întilnește pe acest drum, curios, cu o anumită direcție „textualistă” sau „textuantă” a prozei generației, bine vizibilă în volumul colectiv **Desant '83** (Editura Cartea Românească, 1983; vezi în special „textele” lui Gheorghe Iova și Gheorghe Ene). Coincidență semnificativă – vom vedea – și pentru meritele și pentru limitele poeziei lui Ghiu.

Nouăsprezece din douăzeci și patru de poeme, aproape toate foarte scurte, sînt intitulate chiar **Poem**, al douăzecilea are aceeași „indicație” adăugată titlului – **Două puncte (poem)** –, un al douăzeci și unulea chemîndu-se, frondeur, **Poeme**, cu o adăugire-explicație la subsol: „Teama poemelor de a sta singure” (p. 32). Simple poeme despre poem, deci. Concentrate, aproape aforistice, menținute în spațiul abstract al discuției teoretice. Polaritatea de la început se menține: de o parte – ființa, existența, concretețea, realitatea; de cealaltă – poemul, viața dinăuntru lui, strania concretețe a cuvintelor, „realitatea” secundă. În sens barbian, poezia instituie o lume paralelă și autonomă, structurată asemeni celei reale și asemeni ființei umane: „Poezia în poem ca/ și mine în această cameră/ afurisită și ca/ și sufletul în mine/ probabil” (**Poem**); „Ce bine/ că poemele apar și există/ în afara trupului./ Dar ele/ continuă să aibă/ forma organelor noastre./ Ce bine/ că ele nu dau naștere/ la oameni” (**Poem**). Ultimul poem citat are doar meritul (e un fel de a spune) că expune teza respectivă. Pe aceeași idee, alt **Poem** introduce o subtilă ambiguitate între planuri: „Aș vrea să urlu/ și/ să port un titlu”. Enunț simplu și extrem de percutant. Între realitate și text pendulează și alte **Poeme**. Într-unul „Femeia îndesată pe gîtul poemului/ încă se zbate,/ zgîrie, mușcă – ar vrea să zădărnicească totul” (cu un final excelent, de un patetism reținut: „Scriu un poem cu latura de 1 metru/ de pe care să mă arunc”). Alteori se stabilește preluarea sarcinii